

L'ESTORNADA

SETMANARI CATALÀ

10 CENTIMS lo número

Brinda, brinda, hermosa nena,
 si al cor tens alguna pena,
 y beu d' un trago aquet vi,
 que 'ls pesars de tota mena
 lo xarel·lo 'ls fa sortir.

FF.

De dijous á dijous

ENTREMITX de la gran confusió en las noticias de la lluyta entaulada entre 'ls rusos y japonesos, que ni tan sols deixan entre-ovirar els resultats vers de la sagnanta fassesia que deixa colgats ó descolgats tants milers d' infelissos que cap culpa tenen, mentres s' espera qu' apareixi p' els horitzónts l' arch de S. Martí de la Pau que te promesa la diplomacia europea, sens que sápigam per ara ahont te de cercar la; no poguent seguir la premsa diaria en sa quotidiana informació, que 'ns resurtiria estantisa, aném per avuy á fer un aplech de apuntacions que ens apareixen interessantas sobre logran Imperi.

*
**

La Russia es lo mes gran reyalme del mon.

Son inmensas y variadas en grau superlatiu, las regions que poseheix lo Czar, tan mateix á l' Europa, com á l' Asia.

Tenen una superficie de 21.066.980 kilómetres quadrats, equivalents á la setena part de las terras del globo, de quins: 5.422.285 kilómetres quadrats pertanyen á la Europa y 15.644.695 á l' Assia.

La nombra de població del Imperi rus es de: 86.932.347 habitants, y n' hi han de totes menas y rasses tan variadas, com mes altra nació pot presentar.

Aixís son exércit, resulta tan nombrós y ab tal varietat de tipus y de trajos, que l' hi donan una grossa originalitat, essent moltes de tals rasses eminentment guerreras.

Lo gran Imperi 's compon: Russia europea formada per las provincias Bálticas, Russia gran y xica, Russia meridional y occidental y de la Russia Assiática, Siberia, estepas dels Kirghz, Regions Caucásicas y de las islas del gran Ocea Pacifich.

Del ajunyit regne de Polonia.

Y del gran principat de Finlandia.

*
**

Els governs de las diferents regions ó provincias son similars, y aquest mateix nomenament portan els governs de Moskou y San Petersburg. A algunas ciutats fan son Govern particular com son: Odessa, Feodossia Fanganrog, Rostof, Nachitshvan, Mariopol, Kersch y Tenkriè.

San Petersburg y Moskou fan las duas capitals del Imperi y son enliassadas per un ferrocarril.

Mes de la meytat d' Europa un 54 per 100 mica mes ó menos, que fan lo costat d' orient d' aquesta part del mon, dependeix del imperi rus ab una superficie de 5.422.285 kilómetres quadrats y uns 60.098.821 de pobladors.

A territoris tan inmensos, s' ha de afegir l' anexió eventual de algunas provincias turcas, segons lo tractat de San Estefan, quin article 20 diu aixís:

«Tenint en comptes l' apurada situació financiera del Imperi otomá, y volguent correspondre als desitjos del «Sultá» consent l' Emperador de Russia ab que l' indemnissació sia omplerta ab la cessió del

Santjeto, de Fultcha, que 's podrá bescambiar ab la Besarabia, d' Ardahan, Kars, Balum y B. yacea, flus lo Saghanli-Dagh.

*
**

Las fonts dels engrandiments de la Russia, deixant de costat 'ls darrers avenços industrials de totes menas, mes per sobres de tots, l' art de filar y teixer lo llí y lo cotó ab màquines de las mes modernes, que ha establert darrerament ab grans ventatjas per lo nombrós de la gent treballadora que guanya mesquins salaris, no tenen res de rápidas, modernas y efímeras; son fermas com l' obra dels sigles y de la Naturalesa.

Tot es gros á Russia y aquesta grandiositat, data del fosch fonament de la rassa eslavona.

Ay tal rassa, multiplicava's dessobre 'ls monts Kárpats en temps tan llunyans, com els que 'ls grechs, encare salvatjes, s' encoblavan als sons de la lira d' Orfeo. Tan nombrosa població eslava, nascuda entre mitx dels rostolls y boscurias de la Sarmacia casi be ignota dels grechs y dels romans, apareix als ulls de la Europa meridional, sots els estandarts dels gots sos amos, y senyors y ajunyits als Huns, sos conqueridors.

Pren part en totes las emigracions p' els pobles, ans d' esser anomenada per la historia, mes ben prompte desfets del doble jou 'ls «slovenis» se mostran ab son propi nom, fins aquest punt inconegut.

Desde l' Eiba fins al Borysshenes, fan una massa de tribus homogenias; quiscunas, son oprimidas per la rassa germánica, las mes s' engrandeixan en son propi terror y la rassa dels russos s' extén sens parar may en vers l' Orient, ahont s' engreixa ab els restos d' els antichs «Roxolassi».

Invadeix boscurias habitadas p' els finlandesos y altres escamots de las nacions escíticas, fonamentan Slavensk, Kier, Novgorod, y Moscou... poblant y coneant las valls regaladas, fins lo Don y l' Volga.

No 's pot saber quants segles feya, que l' Escandinavia, remoguda per petites guerras intestinas, no parava d' enviar per tot arreu, colonias militars, menos feréstegas per sa sombra, que per l' atreviment de sos hàbits guerrers. Portavan tals colonias els aventurers mes desmanegats que proscrius de llurs terras per mals factors, cercavan novell camp per sas falornias, en l' incult terror rús. Els capitots eran dignes de tal tropa, gayre be tots ells, fills dels soberans dels petits regnes de l' Escandinavia que en fugian de sas llars, per una baralla—un combat desgraciat—ó una tasca d' amor malhaurada.

Consemblants hordas, no s' aturavan pereres en sas malifetas; n' hi 'ls posavan obstacles las tribus eslavonas, sens cap mena de organizació, bo y esparramad's sobres vasts territoris y pogueren establir so is guerrers en la antiga Holmgar Kolmogory sobre l' Dvina; Novgorod; A deibugort y molts de altres puestos de son grado. Conduhits per tan bélichs guerrers els eaus y 'ls russos aprengueren a coneixer sas forsas y á regularizirlas; armats de corassas y tallantas espasas, guanyavan als del interior, que no mes tenian escuts de fusta.

Sos barcos s' arrotilaren damunt de Kief y Constantinopla; mes detinguts al Bosforo per l'

agotament de sos exércits, s' obriren noves vías sobre 'l Volga y els grans rius qu' hi desayguan.

Allí foren las hordas finlandesas y húnicas las subjugadas p' els varesos, ja transformats russos.

Aixís fou com molt temps avants de la invasió tàrtaro Mongol se formaren en la Russia Central, poderosos regnes sots lo nom de Grans Ducats y de Principats, fundantse adés las repúblicas de Novgorod y de Pleskof.

CALIXTE PÍ Y XARAU.

Espurnas

Sempre penso, al mirarme la petaca
Que vares regalarme l' any passat,
Que 't van veure venir, noya, no ho duptis,
Quan mitja pela te 'n van fer pagar.

Si vols tenir salut y estar molt grassa,
Créume hermosa Leonor, no 'n gastis massa

La carn, tingas aixó sempre present,
Si la prens á la taula es aliment;
Pro 'n el llit, si pot ser, no 'n prenguis pas,
Puig en lloch d'engrexart' t' enmagrirás.

Poetas y filósops mil vegadas
Han volgut definir lo que 's l' amor,
Peró jamay, malgrat els seus esforços,
Han donat en lo *clou* de la qüestió:
Amor, nineta hermosa, es una pasta
Que va molt bé per netejar llautóns.

Jo la vareig mirar y desseguida
Va captivar-me sa esplendent bellesa:
Lo meu cor palpitant vaig oferirli
Si 'm concedia 'l seu amor, y ella
Me digué somriguent: - Els cors no 'm plauhen;
Si vols lo meu amor, val cinch pessetas.

Al contemplar al sexe aqueix que 'n *diuhen*
Débil, m' he preguntat moltas vegadas:
¿Per qué Deu, la costella
D' Adán, en lloch de convertirla 'n dona
No se la va menjar feta á la brasa?

ANTONI CANTALLOPS

Del meu foreh

- Jo estich sofrint per aquellas
que del darrera son grossas.
- Donchs, jo no; m' agrada qu' ellas
siguin vivas com centellas
y á més primetas y rossas.
- Las morenas, donchs, á mi
me causan encar mes penas
que las blancas, oh, si sí;
fins crech que seguint així
m' han de matá las *morenas!*

Las Corts va preguntá en Gorehs
que hi ha á Madrit, que vé á sé,
may ho he pogut sapigué
¿qu' es algún corral de porchs?

¿Que no sabeu - diu l' Aruro -
la filla de la Velera
s' ha posat á dispesera;
mes jo dich, y ho asseguro
que trovará mala estrella,
puig m' ha dit un dispesé,
qu' ella no guanyará ré
perque fa massa *escudella*

Un professó cada día
(y aixó cap músich ho logra)
diu qu' ha lograt l' armonia,
vivint ab dona y ab sogra.

Varen capturá á un pillet
y al esser á la presó,
- ¿Quin ofici tens baillet?
- li va preguntá un senyó -
y aquell bastant satisfet
respongué - soch *puidó!*

RAMPELLS.

AMOR PERDUT

Ja sento en lo jardí, com l' altra anyada
al tipich y cantayre rossinyol,
y ab sos cantars melosos
me fá anyorá 'ls recorts de mon amor
Y ab los seus folls cantars apar que 'm d'gui
deixondéixet y canta com faig jó,
saluda ab cants l' albada
y olvida las aspresas d' aquet mon.
- Saluda 'l bon mati com fa l' alosa,
tornava á repetir lo rossinyo,
y 'l meu cor s' entristia,
ascoltant los seus cants desde 'l balcó.
Alégrat y somriu tornava á dir-me;
retorna 'l alegría dins ton cor,
allunya l' anyoransa,
res més podrás gaudirne d' aquest mon
Y dins ma cambra encar repercutia,
son dols cantar, alegre y temptador;
mes jo li contestava
¿no sents que en lo cloquer tocan á morts?
Aixó 'ns fá recordar ab gran frisansa:
al meu amor perdut sense conhort,
com nit de l' hivernada
veig lo mon sempre trist y borrascós.
Y en mon cor entristit per l' anyoransa
niharán cada jorn tristos recorts,
y als arbres del jardí sense recansa
cantará cada anyada 'l rossinyol

PEPET DE VILAFRANCA

D' actualitat .....

¡SUCES !! GRAN

GRAN TROUPE
FRANCO-ESPAÑOL
MISS CHONA
MR. LOPE

En vista de l' agafada que de valents ara han fet, venim per si necessitan algún pinxo baratet.

Carrié

LA TOMASA
Servey obligatori

—¿Que vol dir aixó del *servey obligatori*?
—Vol dir que 'l Govern obliga á
tots los homes á ser soldat, porque no
quedi una sola criada sense acomodo.

V. S. S.

La mort del fantasma

Dos mesos feya, que als vehins d' aquell poble no 'ls tocava la pell al cos. La aparició d' un fantasma qu' entre nou y deu de cada nit 's verificava en la plassa major del poble, tenia 'n aquell pacífich vehinat tan fora de casillas, que á las vuit ó avans ja no 's veyá una rata en tota la extensió d' aquella vila.

Tant de bó —deyan arraulits en sas casas— ha-guessim admés las proposicions del senyor rector, contribuint tots ab bona voluntat á la edificació d' un temple. Mossen Curt —deyan— be 'ns feu veure lo cástich de Deu Nostre Senyor, á que nosaltres 'ns exposavam sí persistiam en la negativa, que era la causa capital y destruhidora dels benéfichs projec-tes del senyor Rector. Uns escoltant la veu de D. Nemessi, aquell republicanot especie de dimoni, que tant protesta de las inventivas y obras de mossen Curt, nos ha vingut un escarment del Cel y are ¡té! cada nit lo fantasma amunt y avall de la plassa, a-menassant de mort al primé que pugui arreplegar. ¡Ay, senyò, si qu' estém frescos!

Jo ja l' hi vist —deya un noy— es alt y ab uns ulls que semblan dugas brasas. ¡Y fá una fortó de sofrel...

Es á dir, conversas recayent sobre 'l mateix tema fantástich, demánin-ne.

Fins que ja 's proposavan aquells vehins, depositá un fondo en poder del senyor rector, destinat á la nova iglesia, quan dongué molt crit en tot el poble l' arribada d' en Llebrera; un jove despreocupadí-ssim, que havent deixat en Filipinas ben cumplert son servici al Rey regressava ab goig al poble de sos afectes, ahont hi trová ab brassos oberts, pares, ay-mia, companys y totas las emocións que fecundavan sas mes alegres esperansas.

Ab aixó, quan en Llebrera va saber las emocións que 'l fantasma ocasionava á la gent, tant li va xocá la nova, que tingueren de rostírli dos ó tres pollastres, per trencarli 'l riure y al mateix temps la gana (perque 'n portá molta de Filipinas).

Bueno; un cop restaurat y arribada la nit, digué que, ben lluny d' amagarse á casa seva com un cu-

nill en lo cau, ell volía tení la complerta satisfacció de parlar ab lo fantasma: Que quí volgués ferli com-panyia, no tenia altre deber que 'l de procurarse una groixuda vara de freixa. De lo demás ja'n parlarian.

Feta aquesta gestió reclamatoria, en Llebrera sols vá trová un amich que 's brindá á acompanyarlo aquella nit; D. Nemessi.

Dit y fet: Es dos ab un garrot cada hú, prengue-ren plassa immediata al lloch ahont lo fantasma apa-reixia y mitj' hora després pogueren convencer's de que no eran supersticions los clams patétichs d' a-quella gent; puig vejeren que realment era un fan-tasma lo que girava per la tangent de la plassa qui ab son aspecte era capás d' obrí la tripa mes em-butida sense necessitat d' ajudas.

En Llebrera per xó de moment vá sentirse com una especie de cangue o; pero acostumat á las rá-pidas y fumudas peripecias de la milicia, al cap d' un rato era de nou l' home despreocupadísim de sempre.

Don Nemessi no las tenia totas; pero vista l' arro-gancia del seu company ¡que n' era de *valiente!* Si passa per aquí —deya —*mortus est.*

Com la fosca de la nit era á las mil maravellas en-cubridora de tota classe de bultos, dit está que 'ls dos atalayants estavan segurs de la ignorancia del fantasma Mes l' hi hauria valgut en aquell moment un somris de lluna que totas las riquesas. ¡Pobre fantasma!

Anava fent babarotas pujant per la plassa vers a-hont l' esperava una tanda de garrotadas, indicant ab lo foch de sos ulls que avansava en direcció al punt qu' en Llebrera y l' altre li reservavan.

En efecte, aixis que hi era á dugas passas, aquells enarbolaren sos garrots, y bastonada vá, bastonada vè, no cessaren sos ímpetus fias á matarla.

En Llebrera semblava D. Quijote barallantse ab els molins de vent.

Moments després la fantasma era del altre mon, Encengueren mistos, descubriren la cara del espec-tre y ¡horror! May dirian qui era?..

¡¡El sagristá!!...

FERRAN ANQUISI

INTIMA

Canteu bons aucellets,
Canteu dolços cantars,
Que l' céfir dins ma cambra
Manyach m' els portará!

A dalt d' aquesta parra
Que 'm dona grata ombreta,
Veniu prest á posarvos,
Venime á consolar!

Mon cor mor d' anyoransa,
Mon pensament s' agita
Y en lluyta per la vida
Mas forsas van minvant!

Veniu, borreu mas penas,
Oh, tendres aucellets!
Veniu á consolarme,
Ja que m' amor no ho fá!

Veniu, veniu que 'l día
Preludia una gran festa.....
Poseuvos dalt la parra....
Qu' os senti refilar!

Aixis las penas mías,
Sentint vostres cantadas,
Potsé un moment s' allunyín... ..
Mes ¡ay! no 'm deixarán!

Que tinch dins de ma pensa,
Ma dolça y bella aymada,
Y avuy es lo gran día,
Avuy se deu casar!....

¡Canteu bons aucellets
Que 'l jorn vestit de gala
Festiu lo goig vos brinda... ..
¿No l' haveu de gosar?

Canteu, que la tristura
Es mala consellera.....
Canteu canteune sempre,
Canteu sens may parar!

ANTONI ROQUETA

L' enterraments de la Pobla

(Rigurosament històric)

A la Pobla 'm van contà
lo que are jó escriuré aqui:
alli ab *prosa* m' ho ván di,
y jo ah vers vos ho vull dá.

Y així al menys lo *fet històric*
lograrà més resonància
per la grandiosa importància
del vers contundent, *fosfòric*.

¿Qué tal aqueix consonant?
¡Es cassat al voll... Redéu!
Fosfòric? si no té preu:
ab els místos fá *pendant*.

Tinch tanta facilitat
á escriure com un pavana,
com á morirme de gana
que ja ho tinch mitx olvidat.

Devegadas faig *quartetas*
exuberants de *poesia*,
y després me las vendria
per un trist plat de monjetas.

Feta já ma fé despulls
per lo molt que 'm costa el viure
quants cops ¡ay! me poso á escriure
ab las llágrimas als ulls.

Pero penso:—ben mirat
també ets bastant tarambana,
el que *tú* 't moris de gana
¿qué importa á la *Humanitat*?

Quan fán aquells frets *tan* frets,
y rés tinch per rosegá;
penso:—Qui pogués sopá
d' epigramas y s. nets.

¡Peró, rés Soni la cobla,
y tórnis mon pló alegría:
Ascolteu lo que aquell día
me váren contá á la *Pobla*.

Com que el *fet* me va fer riure,
vaig pensá jó:—sent ém *basa*;
Ho enviaré á la TOMASA
si aceptan mon pobre *escriure*.

Feta aqueixa salvetat
comenso 'l *fet* á narrá:
potsé aixís podré olvidá
algun *apat* atrassat.

Era tan original
l' Enterra-morts que os dich jó,
que per estar sempre bó
may vá volgué estar malalt.

Enterrava els morts per viure:
criava ánechs y un tossino;
y graciosot, *por lo fino*,
hasta als *difunts* feya riure.

Ab molta gracia y salero,
diu qu' explicava alegroy
los fets mes grans d' en *Peroy*,
y els més petits d' *Espartero*.

Li deyan. El *jayo* Quim,
perque já era bastant *jayo*,
y quant jóve, fou cipayo
recomanat per en PRIM.

Entre sas accions més bonas,
jurava per tots los Déus,
que havia guanyat tres créus,
y havia tingut tres donas

Era *enterra-morts*, fusté,
núnci, recadé del poble
y el mateix servia al *noble*
que al més infelís parcé.

Era tossut, mes lleal:
á n' els morts els respectava:
á n' els vius els estimava:
era un valent lliberal:

Si á n' el temps de *mossén Borra*,
l' haguéssin fet presoné,
hauria llensat primé,
canana, fusell, y gorra,

perque no 's pogués may dí
que la gent de la *gardunya*
el pit fort de Catalunya
havia sabut rendi.

¡Pobre vellet! ¡Pobre Quim!
plé d' orgull y santa fé,
recordava aquell alé.
y aquell valor gran d' en PRIM

Un día diu qu' explicava
que al mitj del foch, enardit,
vá atravessá casi el pit,
d' un *carcunda* que bramava.

Més... póbre jayo.... El mirá,
y mogut á compassió
ab una pell de moltó
la ferida l' hi estroncá:

Y li digué:—«Si per sort
«curas d' aquesta ferida
«recorda que 'm deus la vida
«puig podia haverte mort.
«Vés á ton REY, y li dius
«que els lliberals de tots temps,
«si de la palla 'n fém fems,
«també als morts fem torná vius,
«y no olvidis eix consell.—
«Ans d' eix *partit* defensá
«de primé feste esquilà
«la llana de ton clatell.

Y el *carli*, animal sens fre,
quant se vejé bó y campant,
tornava á córrer eridant:
—Visca el REY CARLOS SETÉ.

Y are el *Jayo*, boig, encés,
no 's cansa de repetí:
Ay! sí tornava á succehí:
¡El mato per sempre més!

Puig qui olvidá ab mala fé
que li vaig salvá la vida
estroncantli la ferida
ab un tros de pell de bé.

Per més que vullga fé el curro
sols será digne quan moria,
de que cubreixi la Història
ab un trós de pell de burro.

Aixís ho canta la COBLA
y aixís m' ho váren contá:
Si algú ho dupta, fé en dará
L' ENTERRA-MORTS DE LA POBLA.

MARCELINO SANTIGOSA

Als amichs versayres de La Tomasa

(HISTÒRIC)

Encauhát en un recó
d' un trist cotxe de tercera,
anava jo temps enrera
fent una curta excursió,
quan entre 'ls companys de viatge,
gent de figura diversa:
va entaularse una conversa
brutal, per no dir selvatje.
Tots ells eran negociants,
aus sinistras y traydoras
que vetllan á totas horas
per robar als seus semblants.
Gent que no coneix l' amor,
ni l' estudi, ni la ciencia,
y que sols te una creencia
ó un desitj, la febre d' or.

Allí ab un descaro enorme
sas proesas explicaren,
proesas que á mi 'm causaren
un martiri desconforme.
Un forner, com tans n' hi ha,
ab veu alta pregonava
l' interés que li deixava
la cals que posava al pá.
Un que negociava en vi,
antipática persona,
deya que lo que mes dona
es l' aygua, si 's sab tenyí.
Un carnicé ('l dirho 'm raca)
que atent ascoltava y reya,
—jo ab lo que mes guanyo—deya
es venent caball per vaca.
Un tender al sentí aixó
va somriure una miqueta
y exclamá ab veu satisfeta
cosa molt semblant faig jo.

Y aixís sucesivament
fent ganyotas molt estranyas
tots van explicar las manyas
ab que enganyan á la gent.
De sopte ab veu cansonera
preguntá un de molta fleuma:
y de 'n Pere Llupia y Reuma
que saben, si ha fet carrera?
Crech que no n' ha feta gayre
ni 'n farà,—un respongué—
puig lo pobre Pere té
lo vici de ser versayre.
Y 'ls versayres es sabut,
tan els dolents com els bons
no més viuhén d' ilusions
y el mes sabi es un perdut,
Té rahó! tot á la una
respongueren ab calor,
¡Los cantayres del amor
sempre 's quedan á la lluna!

Calculeu lo meu suplici
al sentir aytals desprecis,
¡que 'n son ó que 'n som de necis
murmurava ab gran desfici!

EMILI REIMBAU PLANAS.

Preparantse pels viatjes
 en Mania passa fatichs
 ficant dintre 'ls equipatjes
 creus y titols pels amichs.

Per la festa dels Josepchs
 si volen celebrà 'l Sant,
 disposin d' aquets matòns
 qu' esperan omplir vacant.

PRINCIPAL

Las dugas funcions mes donadas per la companyia Leblanc—Mæterlinck, no despertaren mes entussiasme que la primera ó siga la *Monna Vanna*, de la que ja 'ns ocuparem la setmana passada.

No 's pot dir que sigués un fracás complert, pero ho sigué en gran part, já que ni Mme. Leblanc es una eminencia, ni las obras del escriptor belga son tan importants com volen alguns intellectuals de *por acd.*

ROMEA

Tal com era d' esperar, grandios éxit ha tingut en aquet teatro lo drama sacre de Guimerá *Jesús de Nazareth*, havent causat gran admiració lo notable decorat que pera lo mateix han fet los respectables escenógrafos Srs. Moragas y Alarma.

La presentació escénica, tot lo be posible, donadas las pètitas dimensions del escenari.

La execució no mes que regular; ab tot, s' hi distingí lo senyó Borrás en lo protagonista.

Sembla que hi ha *Jesús de Nazareth* fins al fi de la Quaresma.

NOVETATS

Desde dissapte passat tenim entre nosaltres al eminent actor italiá Gustavo Salvini, fill del célebre actor Tomás Salvini, y si 'l pare era una verdadera eminencia cal confessar que 'l fill ha heretat gayre bé totas las notables condiciones del qui li dongué la vida.

Demostració d' aquesta afirmació ho fou la representació de l' *Amleto* en que D. Gustavo estigué sublim, aventatjant, en certs passatjes del tercer acte al mateix Zacconi, qui en la escena es un dels primers sants de la nostra devoció.

Lo *Tartuffe*, representat diumenge á la nit per més que fou desempenyat magistralment pe 'l Sr. Salvini, sigui pe 'l carácter de l' obra ó per no estar al alcans de tothom son diálech, no va lograr de molt l' éxit de l' HAMLETO.

En aquesta funció va recitar l' esmentat actor d' una manera acabada, 'l cant XXXIII de la "Divina Comedia" lo que li valgué una calurosa ovació.

La mare de las tragedias, la grega obra de Sófocles ha sigut, també, desempenyada per en Salvini d' un modo magistral y en lo tercer acte conmoqué als espectadors ab las desgarradoras escenas finals que presenta sa infelicitat.

Després de 'ls ensajos d' en Tespi que monta dalt d' un carro y embadurnada la cara, feya badar als grechs ab sas forsas, vingué Esquilo á cantar l' amor á la Llibertat y á la Patria y tot seguit Sófocles surt ab sa pulida tragedia rublerta de poesia dramática y neta de la rudesia primitiva.

No cal aquí parlar de la obra de Sófocles; sols d' en Salvini hem de dir qu' es un actor grand-eloquent ab una *gamma* de veu extensa y dolsa a voltas; feréstega y ferma quan lo cas ho demana com en la ceguera del desdixat y supersticiós Rey de Tebas que 'n Salvini 'ns feu recordar al viu.

La companyia molt ben portada y dirigida, tenint en compte las pocas representacions de cad' obra; els trajos y la indumentaria ben apropiats. En fi la Grecia ben retratada.

Sófocles no 's pogué imaginar á sa tragedia una execusió tan piramidal.

Pera ahir dimecres estava anunciat lo debut del actor cómic Sr. Brunorini ab la comedia *Il carnevale di Torino* y pera avuy la tragedia de Shackspeare, predilecta dels grans actors *Otello* y que segons notícias hi está imponderable lo Sr. Salvini, per lo que hi há gran espectació pera véureli.

TIVOLI

Ha seguit tota la setmana ab *Los dos pilletes*, y encare que deya que era la *última definitiva*, sembla que ha vingut una contra ordre, y aquesta es *definitiva* y s' ha acordat segui la present setmana.

Per lo tant.... á *espavilarse tocan.*

Ah... entre paréntesis. Lo Sr. Nieva continua fent *excentricitats* en lo desempenyo del Espinilla. Si sentis lo que 'l públich murmura d' ell, creyém que 's corretjiria.

¿Sr. Parreño, vosté com á director, no li podria fer entendre á dit actor que está en constant ridicul?

GRAN-VIA

Dilluns, debut de Guadalupe Molina, qu' es una triple ab mes facultats y un bon tros mes ben ensenyada de lo corrent avuy en día.

Ab *Las Carceleras* va ensenyar que com artista de cant y dramática n' es lo millor d' aquest Teatro; bona prova, l' obra triada per presentarse.

S' ha reproduhit *Venus-Salón* per la Julia Fons; ab las reformas que s' hi han fet resulta un' obra de circunstancias sens, mancarhi l' alusió política ni molt menos la nota picaresca, que 'n sa cara ja porta estampada la guapissima Fons. Els números novells, son safatas que demañan l' aplauso del públich y se 'l guanyan de mes ó menos bona lley.

Lo dimars s' estrenava la revista *Patria Nueva* que ja havia remogut saragata á Madrit per las alussions y couplets al P. Nozaleda y als carlins. Aquí, la Fons just comensava á cantar, quan d' un dels primers palcos, ne sortiren dos ó tres disparos de revolver, promovent lo pánich de 'l públich que 'n tropell fugi buscant las portas de 'l carrer..... La policia y l' empresari Sr. Gil, van trovar segons diuhen bona cantitat de projectils, pedras, patatas y altres verduras, qu' els *cafres*, sens dupte portavan previnguts per l' escandol.

La festa 's va aygualir y la representació de *Patria Nueva* fou interrompuda, mes aplassada per continuar l' en sen demá.

¡A veurer que succheix!

Ara si que no podran dir com á *Venus Salón*, per cridar ¡Viva la R. ....!

UN CÓMIC RETIRAT

Lo viatge del Emperador d' Alemanya á Mallorca

LA TOMASA

—¡Com la trovéu aquest' isla!
—De bon gust m' hi quedaria.
—¡Quedéusela! Diu 'l metje (?)
qu' aquest' isla us convindria.

No deixa de ser una veritat com un temple, que hi ha ulls que s' enamoran de lleganyas.

Ara, amb motiu de la *valentia* del *Nelo*, s' ha demostrat una vegada més qu' es molt cert que fins las lleganyas tenen lo poder d' enamorar á certas personas.

Tot just *enxiquerat* lo matador del *Aragonés* ja 'ns han sortit dos pinxos incògnits, com confeccionats pera sortir en una sarsuela, volguent fer lo *maco* al *Ambigú* y al *Eden Concert*.

—«Diguéu al amo de la casa ó al pinxo, si n' hi ha, que pagui 'l gasto.»

Y després s' en van anar tan frescos, per quedar *calents* al cap de poch rato.

¿Se tracta de dos bojos; se tracta de dos borratxos?

No ho crevém: se tracta senzillament de dos subjectes, valents potser, que deslumbrats per aqueixas *hassanyas* pinxescas qu' aquets últims dies nos han referit los periòdichs han volgut ser un *héroe* més á la colla, com algun dia las noyas atretas per l' iman del romanticisme, posavan lo cap dintre la comuna per estar pàlidas.

Es precis fe compendre á n' aquets individus, que, 'ls pinxos fins quan son *valents*, son los sers mes asquerosos de la Societat y 'ls que s' acostan mes á las bestias.

Las *hassanyas* pinxescas en lloch d' estussiasmar á ningú, han de fer girar los ulls ab horror y l' estómach ab fástich.

Al célebre *mistich* D. Alexandre M.ª Pons l' ha posat á parir la noticia de que havia intervingut en la reposició del individuo de la ronda de Consums Manel Compte (á) *Nelo*.

Verdaderament, sembla mentida qu' un li me com D. Alexandre que beu *aygua beneyta*, á tot beure, y que publicá aquella famosa circular prohibint la blasfemia als buròts, coluqués al *Nelo*, que n' ha gastat sempre pe 'l seu us particular y per las orelles vehinas un repertori dels més *recargolats*.

Pero es lo que diria D. Alexandre: Es necessari está be ab Deu, pero ab los pinxos no pet estarshi malament, per que gastan arguments massa punxants...

Y per esperit de conservació, etc, etc.

La Comissió de Governació del nostre Ajuntament ha acordat que no s' otorgui cap subvenció pera las taulas petitorias que s' instalan en las iglesias durant lo Dijous y Divendres Sant. Molt bé!

No faltaria sinó que després de la llarga llista de subvencions que s' concedeixan cada any á iglesias, convents y tota classe d' establiments religiosos, encare vinguessin per Setmana Santa á donar l' última apretada al erari municipal.

D' omplir las safatas de las taulas petitorias ja s' en cuydaran los devots, y si no las omplan, pitjor per ells, per que 'ls esperaran bullentas las calderas d' en Pere Botero.

Proposém que la subvenció que s' ha negat per las taulas petitorias se converteixi en bonos de pa pe 'ls pobres.

Aqui está preocupantnos de valent la crisis obrera que s' fa cada dia mes amenassadora y per veure de minvarla se va reunir l' altre dia la Comissió d' Hisenda del nostre Ajuntament.

Un dels concejals de dita Comissió, ab un cop d' ull cert y ab esperit humanitari, digué qu' ell considerava com á germans seus á tots los homes que poblen la terra y, que, per lo tant, estava sempre disposat á ajudarlos, pero que creya convenient que l' Ajuntament no admetés en sos serveys á cap persona que no portés á lo menos dos anys en la nostra ciutat.

D' aquet modo digué no vindrán á milers los obrers de fora fent baixar los salaris y deixant los camps sense cultiu.

La facilitat en trová feyna aqui —continuá— produheix l' excés d' obrers ciutadans y l' abandono dels camps, en perjudici dels nostres treballadors y de l' Agricultura.

Per lo que está en la u a del Ajuntament, es convenient donchs, posar la condició de portar dos anys d' estada á Barcelona, pera entrar en los serveys municipals.

Te rahó de sobras 'l esmentat concejal y creyém que 'l seu plan portat rigurosament á la práctica seria de grans resultats.

Pero encare que s' accepti, passará luego com ab los volants pera ser admés en las brigadas municipals, que 'ls ultims que s' extenen son moltas vegadas los primers que tenen efecte.

✱

Lo diumenge passat foren *cogidos* á Madrid un parell de toreros.

¿Quan será Deu meu, que s' acabarán aquestas corridas de toros y aquets toreros?

Los toreros y 'ls pinxos ja no tenen rahó de ser en lo sígle XX.

✱

Zero y van mi:!

Diumenje passat va trencarse en lo Passeig de la Diputació un cable aéreo del tranvia eléctrich, donant un susto dels que n' entran poch en lliura á un pobre guarda consums que s' trovava proper al lloch de la ruptura del cable.

Ab l' esverament, l' esmentat guarda, va caure en una *zanja* produhintse varias contusions y conmoció cerebral.

¡Aixó no es res per las desgracias que hi haurá!

Pero 'l gerent dels tranvias mentres los accionistas se reparteixin grossos interesos dirá com Espronceda:

«Truéquese en risa mi dolor profundo, que haya un cadáver más, qué importa al mundo!»

✱

Lo altre dia va parlar lo senyor Salas Antón en la Tertulia Republicana Progresista extenentse en consideracions sobre la transformació de la propietat individual en colectiva.

Entre altrás consideracions atinadissimas, feu observar que 'ls municipis de Glasgow, Manchester, Nápoli y Catania, han lograt abaratir una pila d' articles per medi de la municipalisació dels serveys, tals com lo suministre d' ayguas potables, alumbrat, tranvias, teléfonos, forsa hidràulica y carn y pa.

¡Llástima qu' aqui no pugui ser prompte un fet semblant municipalisació.

Y no ho ser porque hi ha un remat de Companyias poderosas que 'ns doblegan y qu' avants de veure semblant reforma se jugarian lo tot pe 'l tot, fent trontollar tal ve-

gada al mateix Govern que dictés lleys que 'ls fossin contraries.

Los obrers agrícoles de Serrada (Valladolit) n' han declarat en vaga per no haverlos volgut augmentar sos amos en la petita quantitat de vinticinch céntims lo jornal d' una pesseta que cobran.

¡Miréu que 'n tenen de barra aquets obrers!

¡Atrevirse á demanar un augment d' un, ral sobre la fabulosa suma d' una peseta diaria!

Los pobres ray que ab una seba y un tros de pa, ja están satisfets.

Així ho diuen al menos los que se atipan de bons talls de carn sense necessitat de anar al camp á doblegar la espinada.

Se diu que l' almirant Alexieff ha ofert 75.000 franchs als bandolers de la Mandchuria si li ofereixen las sevas forsas.

Aixó deu ser una broma pesada dels japonesos.

Y si no ho es, vé á demostrar un altre cop encare, que la guerra no te dignitat ni entranyas.

L' a tre dia en lo carrer de Consell de Cent lo propietari d' una casa de dit carrer, al moment de posar los pens á l' entrada l' inquilino del quint pis, va rébrel á garrotada *limpia*.

De segur que 's tractava de lloguers atrassats, qu' es lo que desespera mes als propietaris .. y sobre tot als que no poden pagarlos.

Diguém reformant l' adagi:

Que tant aquí com á Xina
se pot veure mil vegadas,
que lo qu' ab diners no 's cobra
sol cobrarse á garrotadas.

Couplets-Ki-ki-ri-ki

De Sant Petersburgo 's diu
qu' un regiment de senyoras
s' ha brindat per 'ná á lluytá;
que contra 'l Japó anirá.

Si aixó es cert,
penso jó,
que las tals no han trovat home
que hi hagi volgut tractar;
potsé així,
per etzar,
trovin lo que 'ls pot faltar.

De la guerra del Japó
crech que 'ns en farém deu pedras
perque aquí sens tó ni só
sempre 'ns toca algun crostó;
y si ho dich,
no me 'n rich;
quan s' escampa alguna bufa
nosaltres l arrepleguém;
més, val més
que callém
y de guerras protestém.

Diu que la Russia ha rebut,
y are está estenent recibo,
més, també 's diu que al Japó
l' han tocat d' aquí 'l carpó.

¡Vaja, aném!..
¿que creurem?..

crech que 'ns clavan cada bola
capassa d' eterní 'l sol;
ho haig de dir,
y no 'm dol
tota guerra es un bunyol.

De 'ls valents que tenen nom
á la comtal Barcelona,
se 'ls nombra per grans matóns
per un' sens fi de rahóns.

No ho entench
ni ho pretench,
perque jó tinch altra feyna,
més, com diu en Pep Llistóns:

—Per mi, son
molt mes bons
de Pedralbes, els matóns.

Ja es un fét alló que 's diu,
qu' al encant tením la vida,
puig dítxós qui diu qu' es viu,
y demá no se 'n desdiu.

Aixó es cert;
positiu.

¡Vaya un any de sang y fetje
que 'ns ha dut el sigle vint!
fins tinch pó
aquest istiu,
que la sang arriui al riu.

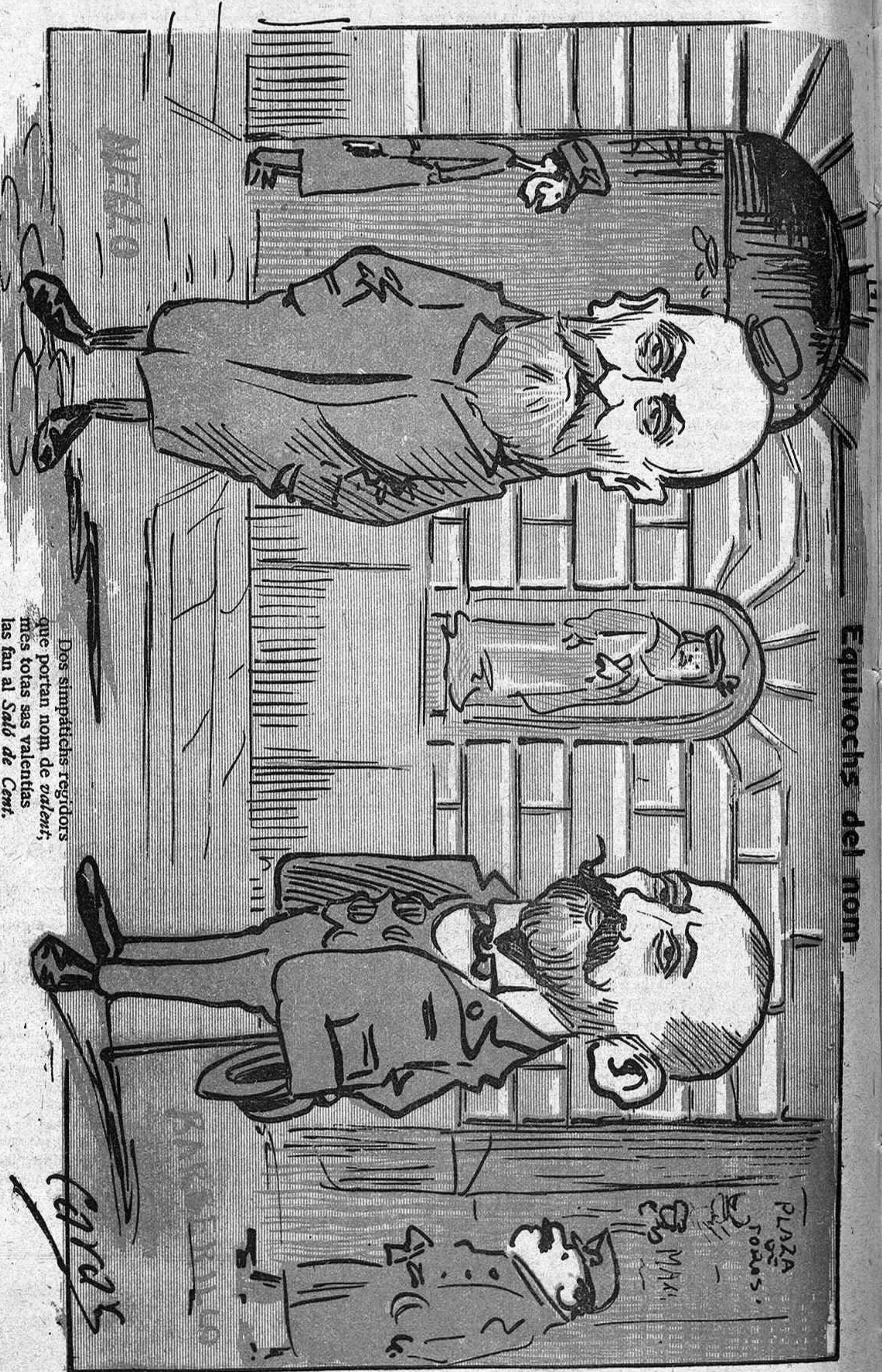
ABELARD COMA

Correspondencia

C. G. Redembak: «Fillas d' Eva» resulta pesadota. —Pe pito Refá. No va. —Plat de Peix: D' aquet poeta (?) val mes no parlarne, perque acabaria per creuresqu' es alguna cosa —Versayre Sabadellench — ¡Es molt poqueta cosa aquesta «Postal»! —Isidro Vendrell: ¡Ditxosas *intimas*! Tanta afició á ferne, y tan poquetas qu' en surtan d' aprofitables. —Ll. Saborit: ¡Un altra *intima*! ¡Al covel Roig y Ribas: —En la seva poesia ¿*Veus*? hi he vist bastants ripis. —P. Domingo: Lo que m' envia es preferible qu' ho envihi á n' aquesta *Maria* á qui no tinch lo gust de coneixe. ¿Quin cas vol que 'n fassi 'l publich d' aquestas tonterias d' enamorats! —Nemessi Girabau: No se qui te més paciència, si vosté en escriure 'ls disbarats que m' envia ó jo en llegirlos. Estudihi, créguim. — Antoni Roqueta: Bueno, anirá, perque está bé; pero desitjaria que dongués mes varietat als assumptos, perque, fins ara, las sevas poesias, llegida una, llegidas totas. ¿Comprén? — J. R.; L' *Agnons* es molt ripiosa. —Baldomero Bonet: Totas dos están molt bé. —A. Ribas Ll. L' article es molt fluixet.

LITOGRAFIA BARCELONESA
SANT RAMÓN, 6. - BARCELONA

Equivochs del nom

Des simpàtichs regidors que portan nom de valent, mes totes sas valentias las fan al Saló de Cent.